

WSOY

Myrskyn Silmä

MERI
LUTTINEN

MERI LUTTINEN

Myrskynsilmä

© MERI LUTTINEN JA WSOY 2020

ISBN 978-951-0-44984-4

WERNER SÖDERSTRÖM OSAKEYHTIÖ

PAINETTU EU:SSA

Teille
jotka näitte minut

OSA I

Kolme kuningasta

1

Keskikesän yöttömänä yönä Kainu seiso i punamultakehien reunalla. Mäntyjen varjot raidoittivat aukion, jonka neulasten peittämään maahan oli piirretty kymmenen sisäkkäistä kehää. Viileä tuulahdus lävisti Kainun pellavapaidan niin, että ihokarvat nousivat pystyyn, ja jännitys kipristeli paljaita varpaita. Hänen vierellään kehien reunalla seiso i viisi muutakin tyttöä. Kainu tuns i, kuinka he kaikki vetivät henkeä kuin yhtenä, kun Kolmen kuninkaan kylän Tietiä kohotti kätensä rummun ylle.

Yötuuli heilautti Tietiän harmaiden hiusten latvoja. Tietiän olalta olalle kulki ketju puisia kiekkoja, nuoren puun poikkileikkauksia, jotka oli kiillotettu niin, että vuosirenkaiden sisäkkäiset kehät näkyivät selvästi. Aurinko harasi aukeaa vaakasuorilla säteillään ja kosketti hopeaketjua Tietiän kaulalla. Se välkähti.

Kun Tietiä löi rummestaan kumauksen, Kainu otti ensimmäisen askelen ja tuns i toisten tekevän vierellään samoin. Siitä hetkestä eteenpäin katosi kaikki ulkopuolinen. Oli vain neulasmaton tuntu jalkapohjissa, ilman viileys iholla ja kehon liike askelissa, jotka olivat hänelle tuttuakin tutummat ja kuitenkin juuri tällä hetkellä uudet. Oli vain kehät ja hänen matkansa niiden halki.

Tänä keskikesän yönä hän löytäisi paikkansa.

Aiemmin päivällä Kainu oli livahtanut riittiin valmistautumisen hälystä lempipaikkaansa joen rantaan. Kotona tuvan ilma oli niin sakeanaan odotuksia, ettei Kainu saanut enää henkeä.

Sillan alla vesi virtasi vapaana ja pyörteilevänä. Tavallisesti joki oli tyyni ja tasainen, mutta nyt se pauhasi ja roiskui. Pyörteet ja pisarat läiskyttivät valoa joenvarren puihin, ja rungoilla tanssi elävä tuli. Sillan toisella puolella myllylammen suvantokohdassa saattoi nähdä oman kuvansa. Kainu laskeutui rantaan ja katsoi heijastusta veden kalvossa. Vaa-leanruskeat hiukset valuivat suoraan alaspäin ja kehystivät kasvot niin, että silmät jäivät varjoon. Tästä kulmasta näh-tynä nenä näytti pystyiltä ja suu vääristyi.

Kainu upotti kätensä veteen. Se vaikutti vääntyvän ran-teesta, siitä missä veden pinta jakoi käden kahtia, veden alle ja päälle. Heijastus hiveli veden pintaa, kun Kainu kauhaisi vettä kämmenkuppiin ja kasteli kasvot. Väsymys huuhtoutui silmistä, jännitys suupielistä ja hän tunsu olevansa valmis. Tänään oli suuri päivä. Hänestä tulisi nainen, aikuinen. Tänään hän saisi tietää, kuka oli.

Kun Kainu nousi rinnettä kotitalonsa Koverin pihapiiriin, Miela ja Hopea istuivat jo odottamassa häntä aitan portailla. Aurinko pudisti päältään viimeiset pilvet ja alkoi paistaa täy-dellä voimallaan. Kainu heilautti kättään ja istui ystäviensä viereen.

– Letitättekö hiukseni iltaa varten? Hopea kysyi.

Kainu kaivoi varpaansa nurmen viileyteen ja huitaisi paarman kauemmas. Hopean tummissa hiuksissa tuntui auringon lämpö, kun hän jakoi ne kahteen osioon. Miela palmikoisi toisen puolen. He olivat tunteneet toisensa pikkulapsesta saakka. Hopea oli seppä Rautian ainoa tytär, Miela taas Äiniön suuren sisaruskatraan toiseksi nuorin.

– Mihin kehään haluaisit päästä? Hopea kysyi.
– Emännyyden kehään, sitten saisin aina tahtoni läpi!
Miela sanoi. Rispaantunut nauha, jonkun isosiskon vanha, heilahti hänen ohuissa hiuksissaan.

Kainun puolella päätä palmikosta tuli epätasainen. Kainu haroi sen auki ja aloitti alusta. Miela oli paljon taitavampi tällaisessa.

– Ei se toimi sillä tavalla, Kainu sanoi.

Hän kuvitteli kehät mielessään. Tietä piirtäisi maahan kymmenen sisäkkäistä kehää, ja punamultaiset viivat lois-taisivat maassa. Tänä iltana kaikki kuusitoistavuotiaat tytöt kokoontuisivat sinne, he kolme ja lisäksi tyttöjä naapuriky-listä. Kehät olivat aina kiehtoneet Kainua, mutta tätä ennen hän ei ollut koskaan saanut astua niihin. Aiempina kesinä, toisten riittien jälkeen, hän oli vaeltanut metsään ja kur-kistanut aukiolle. Punamulta oli jo himmennyt, mutta hän oli katsonut kehä kuin lumottuna ja koettanut kuvitella, millaista se olisi. Pian hän tietäisi.

– Kehät kertovat, millaisia olemme. Eivät ne muuta meitä toisenlaiseksi, Kainu sanoi.

– Aion silti päästä äitiyden kehään, Hopea sanoi itsevar-masti kuten aina.

– Kunhan ei käsityön kehään, sanoi Miela.

Hopea nyökkäsi.

– Ne ovat vanhojapiikoja kaikki.

Eivät aivan kaikki, Kainun äiti oli päässyt käsityön kehään.

Käsityön kehä oli kehistä ensimmäinen. Siihen päässeet olivat kyllä taitavia käsistään mutta myös tarkkoja siitä, että kaikki tehtiin kuten kuului. Joka piston oli oltava oikealla paikallaan. Mielan äiti taas oli päässyt toiseen kehään, ja hänellä oli ruuan lahja: vaikka Äiniössä aitan pohja pilkotti usein jo kevättalvesta, he eivät silti koskaan nähneet nälkää.

Kolmanteen, emännyyden kehään päässeet sanoivat, mitä ajattelivat, ja saivat, mitä halusivat, eivätkä ihmiset aina pitäneet siitä. Neljäs kehä oli äitiyden kehä, ja äitiyden lahja oli tärkein ominaisuus, joka naisella saattoi olla: kyky kasvattaa lapsensa terveiksi ja kyvykkäiksi aikuisiksi ja tehdä kodista lämmin pesä jokaiselle, joka sinne tuli. Kainu ei kokenut olevansa yhtään sellainen. Viidennestä kehästä taas tulivat laulajat, itkijät ja tarinankertojat, ja sen jälkeen olivat tietien kehät, viisi sisintä kehää.

– Tuleekohan sinusta samanlainen kuin Liekosta? Miele kysyi Kainulta.

– Onneksi ei tarvitse itse valita, Kainu sanoi.

Hän katsoi mielteliäänä siskoaan, joka käveli pihan poikki heitä kohti. Aurinko sai Liekon viljanvaalean palmikon hohdamaan. Sisko oli päässyt äitiyden kehään. Hänen läsnäolonsa valaisi koko tuvan, ja hänellä oli oikeat sanat tilanteeseen kuin tilanteeseen. Liekko kehräsi hienointa aivinaa, teki maistuvinta keittoa ja odotti jo toista lastaan. Vaikka kosi-joita oli riittänyt, hän oli valinnut Aarnin, käsityöläisen ja kauppiaan kylän ulkopuolelta, ja Aarni oli muuttanut heille Koveriin. Koverin talo olisi aikanaan Liekon ja Aarnin.

Kainusta taas tuntui, ettei koko kylässä ollut paikkaa, joka tuntuisi omalta. Vaikka olisi kovasti halunnut, hän ei osannut kuvitella sopivansa mihinkään kehistä.

Liekko seisahtui heidän viereensä ja hymyili.

– Kaipian emäntä tuli tapaamaan äitiä, hän sanoi.

Kaipian emännällä ei usein ollut asiaa heille. Kaipia oli kylän vaurain talo, ja emäntä tiesi sen hyvin.

– He puhuvat Kainusta ja Vaitosta, Liekko sanoi.

Kainu irrotti hämmästyneenä otteensa Hopean palmikosta. Poskia kuumotti. Vaito oli tullut usein puhumaan hänelle kevättöissä, ja Liekko olikin kiusoitellut Kainua, että

Vaito oli kiinnostunut hänestä. Kainu oli tuskin uskaltanut uskoa siihen, sillä Vaito oli häntä viisi vuotta vanhempi ja tuleva Kaipian isäntä.

Hopean sormet puristivat hameen helmaa tiukasti. Hänen kasvoillaan häilähti vakava ilme, kun hän kuuli, mitä Liekko sanoi. Sitten Hopea virnisti.

– Mitä odotat? Mennään kuuntelemaan.

Tuvan ikkunaluukku oli auki ja ulkoa seinänvieruspenkiltä kuuli hyvin, mitä sisällä puhuttiin.

– Kainuko tämän on kutonut? Kaipian emäntä kysyi.

Kainu tiesi, ettei kangaspuissa ollut mitään hänen tekemäänsä. Äiti patisti Kainua harjoittelemaan, mutta Kainu ei jaksanut innostua käsitöistä. Äidin täytyi näyttää itse kuto-
maansa kangasta, joka oli tietenkin virheetön.

– Olen opettanut Kainulle kaiken, mitä osaan.

Äidin ääni oli innokas kuin hän olisi halunnut vakuuttaa Kaipian emännän perheensä hyvydestä.

– Liekolta Kainu on myös oppinut paljon. Liekon toinen lapsi syntyy sadonkorjuun jälkeen.

– Ja Kainu on kuin siskonsa?

Kaipian emännän äänessä kuului tyytyväisyys.

– Kainu on aina seurannut siskoaan kaikessa. Mitä Liekko edellä, sitä Kainu perässä, äiti sanoi.

Hopea tuhahti ja vilkaisi Kainua. Puna nousi Kainun poskille. Hävetti, että muiden piti kuulla äidin kiihkeä yrityksiä miellyttää. Liekko kohotti kulmakarvojaan, ja Kainu arvasi, mitä hän ajatteli. Älä välitä, äiti nyt vain on tuollainen. Eniten Kainu toivoi, että olisi kuin siskonsa siinä, ettei niin välittäisi siitä, mitä muut hänestä ajattelivat. Toisaalta helppohan Liekon oli, hän oli juuri sellainen kuin kuului. Kainu taas ei ollut koskaan oikein tuntenut kuuluvansa. Hän oli aina poissa paikaltaan, levoton ja liikkeessä.

- Kainu sopisi Kaipiaan hyvin, Kaipian emäntä sanoi.
- Varmasti sopisi, äiti sanoi ja hänen riemastuksensa aisti seinän läpikin.

Jännitys nipisti Kainun vatsaa ja hän tuijotti sormiaan, jottei tarvitsisi kohdata muiden katsetta. Hymy häivähti Kainun poskilla. Vaito halusi hänet. Hänet, emännäksi Kaipiaan. Sekö oli hänen tulevaisuutensa?

Liekko tönäisi Kainua olkapäähän ja virnisti.

- Sinunko kutomasi se kangas olikin? Hopea kysyi.

Hänen äänessään oli kirpeä sävy, joka pisti Kainua kuin ruusunoksa.

Ovi kolahti solassa ja Kainu ponnahti pystyyn.

- Äkkiä, he tulevat ulos.

He ehtivät juuri tuvan nurkan taakse, kun Kaipian emäntä astui ovesta. Hän seisahtui hetkeksi ja pudisteli helmojaan. Sitten hän jatkoi matkaansa suoraselkäisenä ja varmoin askelein.

Kainu tanssi kehissä eteenpäin silmät suljettuina. Rumpu takoi väsymättä, ja Kainu kadotti tajun ajasta ja paikasta. Oli vain pehmeä maa, joka jousti keinuvien askelten alla, nuotioiden savu, ja rytmi, joka yllytti eteenpäin. Hän oli tanssinut jo kauan. Este nousisi varmasti hänen eteensä minä hetkenä hyvänsä ja kertoisi, että hän oli löytänyt paikkansa.

Kainu säpsähti, kun tunsu jotakin edessään, mutta se ei ollut este vaan ilmeisesti toinen tanssija, joka oli päässyt oikeaan kehään ja kiertäisi sitä, kunnes muutkin pääsisivät perille. Kainu otti varovaisen askeleen ja eteni taas uuteen kehään.

Hän ei osannut arvioida, kuinka pitkälle oli tullut. Saat-toiko hän olla jo neljännessä kehässä, äitiyden kehässä? Kainun rinnassa läikähti, kun hän ajatteli, että äiti oli sittenkin ollut oikeassa. Kainu hohtaisi samaa lämpöä kuin Liekko ja vetäisi

toisia luonnostaan puoleensa. Viidettä kehää pidemmälle hän ei varmastikaan ollut voinut ehtiä, sillä kuudes kehä oli raja, jota ei yleensä ylitetty. Sisimpiin kehiin, tietien kehiin, ei ollut päässyt kukaan niin kauan kuin Kainu muisti. Uusi tietä pitäisi kuitenkin löytää lähivuosina, jotta Kolmen kuninkaan kylän Tietä ehtisi vielä kouluttaa työlleen jatkajan.

Mitä pidemmälle tietä kehissä pääsi, sitä voimakkaampi hän oli. Kehä kertoi myös tietien erityisen lahjan tai kiinnostuksen kohteen. Kuudennen kehän tietiat olivat usein näkijöitä, joilla oli matkustamisen lahja ja rumpu työväläneenä. Seitsemännen kehän tietiat, kuten Kolmen kuninkaan Tietä, tunsivat yrtit, osasivat parantaa sairaudet niiden avulla ja pystyivät voimallaan sulkemaan haavoja. Kahdeksanteen kehään päässeet taas hallitsivat näyttävät temput ja illuusiot. Yhdeksännen kehän tietä tunnisti voiman ympärillään ja pystyi oppimaan niin parantamisen kuin matkanteon.

Kaikkein sisimpään, kymmenenteen kehään, ei ollut päässyt kukaan viiteensataan vuoteen. Kymmenennen kehän tietä pystyi muuttamaan maailmaa.

Kainu oli ottamassa jälleen uutta askelta, kun maa hänen jalkojensa alla vavahti. Tuntui kuin hetken aikaa koko aukea olisi pyörinyt hänen ympärillään kuin hyrrä, joka yritti singota hänet pois, ja samaan aikaan hän juurtui maahan niin tiukasti, ettei voinut liikauttaa varvastakaan. Hän oli päässyt perille, oikeaan kehään. Lämmin kihelmöinti kohosi jalkapohjista läpi koko kehon, hengitys vyöryi kuin painava aalto ja hänen oli täydellisen hyvä olla. Tuuli seisahtui paikalleen. Puiden oksat olivat vaiti, linnut vaikenivat. Rummun viimeinen kumahdus kävi Kainun läpi kuin kosketus, ja hän avasi silmänsä.

Hän ei ensin hahmottanut missä oli. Toiset seisoivat hänen ympärillään, ulompana. Hopea oli päässyt emännyyden

kehään ja vilkaisi ärtyneesti äitiyden kehää, joka oli vain askelen päässä. Miela seiso i ensimmäisessä kehässä, käsityön kehässä, hartiat lysisssä ja kädet nyrkkiin puristettuna.

He kaikki tuijottivat Kainua.

Kainu katsoi alas. Hänen jalkojensa alla ei ollut kehä vaan ympyrä, sisin piste. Hän oli kymmenennessä kehässä. Äskesen lämmön tilalle tuli turtumus. Korvissa humisi. Tietiän oli täytynyt tehdä virhe piirtäessään kehät, tämä ei voinut olla oikein. Kainu etsi vastausta Tietiän kasvoilta, mutta ne loistivat ylpeyttä ja ihmetystä. Kainu oli todellakin mennyt keskelle. Hän oli kymmenennen kehän tietii.

Hän otti askelen ulos kehästä ja tuns i saman tien menetyksen tunteen. Aistimukset hyökyivät takaisin, toisten katseet iskiivät häneen kuin naulat ja vatsaa kuristi käsittämätön tunne, josta ei tiennyt, oliko se riemua vai kauhua.

Hänen kasvoilleen nousi hymy, ulos pääsi naurahdus. Tanssin nostattama hiki alkoi haihtua iholta ja ruumis tuntui melkein painottomalta. Mitä äiti sanoisi? Kainu ei ollutkaan se tyttö, jota äiti oli kuvaillut Kaipian emännälle. Hän tuns i paljastuneensa kuin hänen sisimpänsä olisi kuorittu esiin kaikkien katsottavaksi.

Tietiä sormeili mietteliiänä kaulallaan olevaa hopeaketjua, ja hänen katseensa seurasi Kainua, kun tämä käveli ulos kehistä.

– Kainu Keihontytär, olet kymmenennen kehän tietii, hän sano i.

Tietiän silmäkulmat laskostuivat hymyn rypyille. Silmät loistivat, kun Tietiä las i kätensä Kainun pään päälle ja sipais i hänen otsalleen öljyä. Öljy valui pitkin Kainun nenää ja tuoksui mintulta.

Kainu hymyili takaisin. Arka hymy väreili, vetäytyi ja puhkes i taas esiin sitä mukaan, kun hänen tunteensa vaihtelivat:

ilo siitä, mitä oli tapahtunut, häpeä siitä, että tunsi ylpeyttä, halu piiloutua toisten katseilta, jotka pyyhkivät häntä kuin uteliaat hyttyset.

Tytöt kerääntyivät Kainun ympärille. He hipaisivat hänen hihaansa kuin olisivat äkkiä löytäneet harvinaisen aarteen ja pursusivat kysymyksiä. Mitä tapahtui? Miltä se tuntui? Kainu ei osannut vastata mihinkään niistä.

Tietiän silmiin levisi varjo ja hän taputti käsiään vaien-
taakseen heidät.

– Tytöt, hän sanoi. – Sovitaanko, ettei kerrota tästä
enempää muille. Kainusta tuli tietä, mutta ette kerro mihin
kehään hän pääsi. Kainu tarvitsee aikaa totutella asiaan.

Kainun ympärille syntyi tyhjä tila. Tytöt katselivat toi-
siaan. Hopea vilkaisi Miela, ja Kainu arvasi, mitä he ajat-
telivat. Taas yksi vale, joka suojeli Kainua. Taas yksi tapa
muuntaa hänet toiseksi. Kainu olisi halunnut huutaa totuu-
den kaikille, pääsin keskelle, kymmenenteen kehään, jotta
he kaikki voisivat iloita hänen kanssaan. Samaan aikaan hän
halusi kömpiä syvälle sammalen alle ja lakata olemasta.

– Ymmärrättekö? Tietiä kysyi.

Hänen äänensä oli hiljainen mutta vastaansanomaton.
Tytöt painoivat päänsä ja nyökkäsivät.

Kainu katsoi Tietiän suoraselkäistä hahmoa ja toivoi, että
voisi jonakin päivänä seistä paikalla yhtä arvokkaana ja maa-
han juurtuneena, kuin mänty, jota tuulet saattoivat huojuttaa
mutteivät koskaan kiskoisi juuriltaan.

He pukivat päällysvaatteet ja seurasivat Tietiää sinne, missä
muut odottivat. Äidit, siskot ja tädit. Naisjoukko hiljeni, kun
he huomasivat Tietiän. Jännitys väreili ilmassa. Kainun äiti
puristi käsiään tiukasti yhteen.

Tietiä laski kätensä Kainun olkapäälle.

– Kainusta tuli tietä, hän sanoi.

Kainun äidin kasvot jäähmettyivät. Hän vilkaisi Kaipian emäntää, joka katsoi Kainua kuin olisi vasta nähnyt hänet. Sillä tavalla kuin katsotaan ruispellosta löytynyttä torajyvää, tai toukkaa jyväläärin pohjalla. Äiti otti tukea Liekon käsivarresta.

Muiden kasvoilla oli iloinen ja yllättyneet ilme. Kylään oli odotettu uutta tietä. Oli parasta, että Tietä pääsisi jo opettamaan seuraajaansa, jottei aika loppuisi kesken. Naapuriky-
lätkin hakivat apua Kolmesta kuninkaasta, eikä kylä saanut jäädä ilman parantajaa.

Kukaan ei vain ollut odottanut, että se olisi Kainu.

Liekkö taputti äidin kättä ja kääntyi sitten katsomaan Kainuun. Toisin kuin muiden katseista, Kainu luki siitä kysymyksen: Onko kaikki hyvin? Kainu nyökkäsi siskolleen, veti syvään henkeä ja suoristi selkäänsä, jotta kesti seistä katseiden kohteena.

Kaipian emäntä kuiskutti jotakin tyttärelleen. Ässät sihah-
telivat vihaisesti, vaikkei sanoista saanut selvää. Kainu toivoi, että olisi voinut ottaa äitinsä valheet takaisin. Hopea puhui äitinsä kanssa ja vilkaisi olkansa yli Kainuun. Kainu olisi halunnut kuulla, mitä he sanoivat.

Näkyikö hänestä, että maailma oli liikahtanut paikaltaan? Tai ehkä paikoilleen, hän ei vielä tiennyt. Kymmenes kehä, Kainu ei käsittänyt sitä. Kolmen kuninkaan kylän alueelta tuli poikkeuksellisen paljon tietöitä, mutta edellisestä kymmenennen kehän tietiästä oli viisisataa vuotta. Oliko hän muuttunut toiseksi vai oliko vain paljastunut jotakin, mitä hänessä oli aina ollut?

Kainu astui äidin ja Liekon luo, eikä tiennyt, mitä sanoa.

– Tiesin, että olet erityinen, Liekkö sanoi ja halasi häntä.

Äiti oli vaiti. Hän korjasi Kainun vyön solmua ja nyppäisi neulasen hänen olaltaan.

– Onneksi olkoon.

Hopea ja Miela ilmestyivät heidän vierelleen. Kainusta tuntui, että he seisoivat hieman kauempana hänestä kuin aiemmin. Väliin oli ilmestynyt jotakin, mitä siinä ei ollut ennen ollut, jotakin, joka erotti Kainun heistä.

– Ennenkuulumatonta, Hopea sanoi.

Tapa, jolla hän painotti sanaa, kätki sisälleen sen, mitä Tietiä oli kieltänyt kertomasta. Liekko katsoi Hopeasta Kainuun kuin olisi aistinut pohjavireen.

Tietiä veti Kainun sivuun ja katkaisi hiljaisuuden.

– Tuletko heti huomenna luokseni? Meillä on puhuttavaa.

2

Seuraavana aamuna Kainu heräsi jännittyneenä ja liian aikaisin. Edellisilta tuntui epätodelliselta. Mintuntuoksu oli jäänyt hiuksiin ja sai tutun tuvan näyttämään vieraalta. Isä kuorsasi oven puoleisella seinustalla, mutta äiti oli jo nousnut. Kainu livahti hiljaa ulos tuvasta.

Aamu täyttyi lintujen sirkutuksesta. Aurinko kurkisti koillisesta niiden kolmen kukkulan takaa, joiden mukaan Kolmen kuninkaan kylä oli saanut nimensä, ja valaisi Koverin pihapiirin. Tupa oli pieni, aittoja vain yksi ja siellä nukkuivat Liekko ja Aarni pienen tyttärensä kanssa. Saunan takaa kuului joen vaimea kohina, karjasuojan luona äännähti lehmä. Äiti oli lypsyllä, mutta Kainu ei mennyt sinne. Hän ei halunnut kohdata samaa hiljaisuutta kuin edellisenä iltana. Hänestä tuntui, ettei äiti enää osannut puhua hänelle, eikä Kainukaan osannut sanoa mitään. Suun tukki kymmenes kehä, eikä sitä voinut sanoa ääneen. Kainu otti aitasta paremman pukunsa varoen herättämästä Liekkoa ja Aarnia, pukeutui ja lähti Tietien luo.

Kainu tuli aukealle, joka oli kylän keskellä. Suuri haljennut kivenlohkare heitti pitkän varjon maahan. Sammal oli pyöristänyt sen pintaa, ja halkeaman keskellä, suojaisessa ja kosteassa paikassa, kasvoi saniainen, mutta edelleen saattoi kuvitella, miltä kivi oli näyttänyt juuri haljettuaan, kuin miekalla lyötynä.

Sepän pajalta ei kuulunut tänään tavanomaista kolketta. Kainu jatkoi matkaansa Rautian aittojen harmaiden hirsi-seinien viertä kohti Kaipiaa. Ei hän tarkoituksella kiertänyt Kaipian kautta, mutta toinen reitti olisi mennyt Rautian ja Äiniön välistä, eikä hän halunnut törmätä Mielaan ja Hopeaankaan. Oikeastaan hän ei olisi halunnut törmätä kehenkään, mutta kylässä ei päässyt toisten silmiä pakoon. Kyläläiset kurkistelivat aittojen nurkalta ja astelivat tiellä vähän matkaa hänen perässään. He kumartuivat poimimaan jotakin ja katselivat häntä sivusilmällä. Kainusta tuntui kuin he kaikki olisivat tulleet tarkoituksella töllistelemään hänen kulkuaan Tietiän luo. Vatsassa kipristeli jännitys ja mielessä sinkoili kysymyksiä, joihin hän toivoi, että Tietiällä olisi vastaus. Hän käveli ajatuksissaan katse varpaiden kärjissä eikä huomannut Vaitoa ennen kuin oli melkein kohdalla.

Vaito seisoi polun varressa ja tutkaili harmaantunutta riuksaitaa kirves kädessä. Maassa lojui pari karsittua aidasta ja nippu vitsaksia. Kainun kasvoille nousi innokas ilme, jonka hän olisi halunnut saman tien pyyhkiä pois. Vaito ei edes katsonut häneen vaan repi vitsaksen halki. Toinen puolikas kapeni ja katkesi, se olisi käyttökelvoton.

– Sinusta tuli tietä, Vaito sanoi.

– Olen menossa sinne juuri.

Kainu halusi sanoa: Niin tuli, kymmenennen kehän tietä. Silloin Vaito ehkä nostaisi katseensa ja olisi hänestä ylpeä. Tai ehkä se olisi vielä pahempaa, ei vain tietä vaan kummajainen. Siksi Tietä oli halunnut pitää sen salassa. Kainu oli kummajainen.

– Äidin ei olisi pitänyt tulla teille puhumaan, Vaito sanoi.

Kainu katsoi maahan. Hän toivoi, ettei koko eilistä olisi

tapahtunut, että hän saisi seistä tässä ja olla kuka tahansa, sellainen tyttö, jonka kanssa Vaito nauraisi kuten ennen, tyttö, jonka tulevaisuus oli avoinna.

Mitähän Kaipiassa oli puhuttu illalla? Kainu ei ollut unoh-
tanut emännän katkeraa katsetta. Tieto emännän käynnistä
Koverissa oli varmasti kantautunut kylän muiden naisten
korviin ennen riittä, ehkä Kainun äiti oli kehuskellut sillä.
Eikä sekään varmasti jäänyt huomaamatta, kun kylän mahti-
nainen sai nenilleen. Kainu ei ollutkaan se, mitä oli luvattu.
Kuka nyt tietää halusi kosiskella.

Kainu olisi halunnut sanoa jotakin, pyyhkiä pois painosta-
van tunnelman heidän väliltään, mutta Vaiton hartiat olivat
torjuvasti kyyryssä ja pellavaiset hiukset heilahtivat otsalle,
kun hän pudisti päätään.

Vähän matkan päässä Kainu kääntyi vielä vilkaisemaan
taakseen, mutta Vaito oli jo palannut työhön.

Kainu astui Tietiän pihalle ja tutkaili mökkiä. Se oli har-
maata hirttä kuten kaikki kylän talot, malkakattoinen ja vaa-
timaton. Lapsena he olivat kilpailleet, kuka uskaltaisi koskea
Tietiän mökin nurkkaan. Tien vieressä olevan karjasuojan
ja sen päädyssä kasvavan kuusen takana oli hyvä piilo, josta
rohkeimmat juoksivat mökin nurkalle. Kainu ei ollut halun-
nut. Hänestä se tuntui väärältä.

Oven pielessä kasvoi yrtejä, joita Kainu ei tunnistanut.
Näytti siltä, että Tietä oli valinnut lajit kukinnan värin
perusteella. Yrttipenkissä oli kaikkia violetin sävyjä ja kukan
muotoja: korkeita kukkaterttuja ja torvikimppuja, pillimäi-
sen varren päässä huojuvia palloja, lehdenhangasta kurkis-
tavia tupsakkeita ja maata pitkin matavia tähtösiä. Kukissa
pörisi mehiläinen, joka oli eksynyt Tietiän pesistä pihaan.
Kainu kumartui lähemmäs mutta suoristautui äkkiä. Yrteistä

*Oliko hän
muuttunut toiseksi
vai oliko vain paljastunut
jotakin, mitä hänessä oli
aina ollut?*

Keskikesän yöttömänä yönä Kainu seisoo punamultakehien reunalla. Kuusitoistavuotiaat tytöt löytävät riitissä paikkansa emännyyden, äitiyden tai käsityöläisyyden kehistä. Sisimpänä on viisi tietiän kehää, joista voimallisimpaan kukaan ei ole päässyt satoihin vuosiin. Kun Kainu astuu keskimmäiseen kehään, hänen osakseen lankeaa suuri tehtävä. Kainu joutuu lähtemään vaaralliselle matkalle, jonka aikana hänen on myös selvitettävä, kuka hän itse on.

MERI LUTTISEN (s. 1987) esikoisromaani on kiehtova seikkailu, joka sijoittuu muinais-suomalaiseen fantasiamaailmaan.

	 9 789510 449844
www.wsoy.fi	N84.2 ISBN 978-951-0-44984-4